

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ КОМПЛЕКСНИХ МІЖНАРОДНИХ ЗАХОДІВ «СТУДЕНТСЬКА НАУКА В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ»,

присвячені 90-річчю

Національного університету фізичного виховання і спорту України

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і
науки України

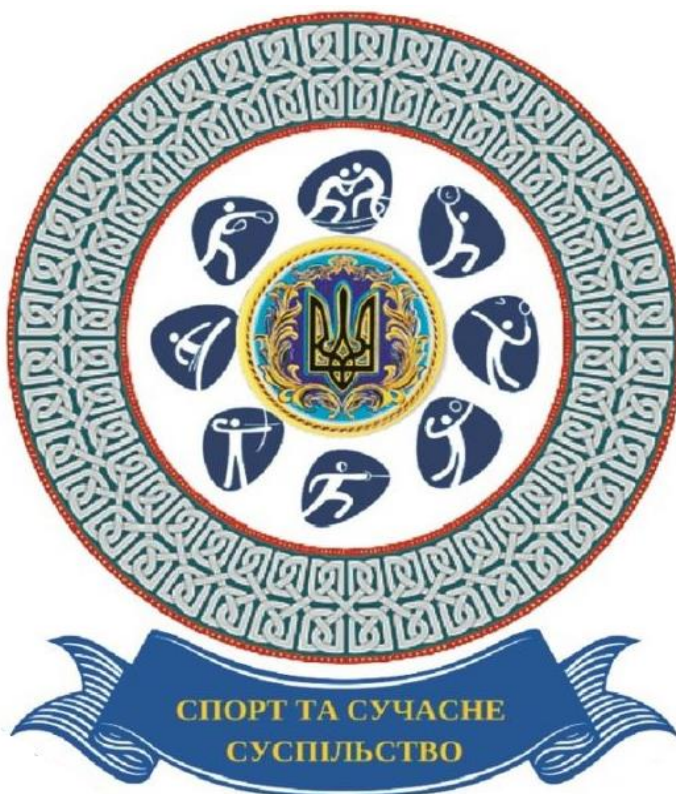

Національний
університет фізичного
виховання і спорту
України

Спортивний комітет
України

ХІІІ МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ «СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

ЧАСТИНА І

03 квітня 2020 року

КИЇВ, УКРАЇНА

«Спорт та сучасне суспільство» : Матеріали XIII Міжнародної студентської конференції [Збірка матеріалів Комплексних міжнародних заходів «Студентська наука в сфері фізичної культури і спорту: сучасні тренди», присвячених 90-річчю Національного університету фізичного виховання і спорту України]. Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України [електронний ресурс]. 03 квітня 2020. Частина I. 260 с.

Редакційна колегія:

- Борисова О.В.** проректор з науково-педагогічної роботи; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Гончаренко Є.В.** к.фіз.вих., декан тренерського факультету, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ; декан тренерського факультету
- Когут І.О.** голова Вченої Ради Науково-дослідного інституту НУФВСУ; д. фіз. вих., професор кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Матвеев С.Ф.** завідувач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ
- Нагорна В.О.** к. фіз. вих. і спорту, доцент кафедри спортивних ігор НУФВСУ
- Юденко О.В.** головний редактор збірника студентських наукових робіт; доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, канд.пед.наук, заст. Завідувача кафедри з наукової роботи

Збірка містить наукові праці, що присвячені висвітленню різних історичних, організаційно-управлінських, правових та економічних аспектів та засад розвитку фізичної культури і спорту; актуальних проблем підготовки спортсменів; теоретико-прикладним питанням реалізації олімпійська освіти.

Наукові статті збірки представляють інтерес для студентів, викладачів та фахівців, професійна діяльність яких відповідає шифрам спеціальностей 017 «Фізична культура і спорт» та 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

ЗМІСТ

Стор.
7

Секція 1. Історичні, організаційно-управлінські, правові та економічні засади розвитку фізичної культури і спорту

<i>Назва роботи</i>	<i>Автор (-и)</i>	
Application of virtual reality technologies in the progress of training of sportsmen	<i>S. Bekar,</i>	8
The educational programs for billiard coaches in European countries	<i>S. Zavgorodniy, V. Skvortsov, I. Skorokhodova, A. Mytko, V. Nagorna, Baić Mario</i>	12
Здійснення фізичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення лижних прогулянок	<i>Д.І. Авраменко, С.А. Титаренко</i>	19
Психолого-педагогічні умови формування позитивного ставлення до власного здоров'я у дітей дошкільного віку	<i>А.В. Антупенко; С.А. Титаренко</i>	23
Особливості трансферних переходів гравців у футболі (на прикладі Європи)	<i>Д.С. Бабенко, Є.А. Шитікова, С.Ф. Матвєєв</i>	27
Маркетингові інновації в фітнес-індустрії	<i>В.С. Бакалінська, О.І. Попрозман</i>	33
Про інноваційні форми вивчення мотивації осіб з травматичними ураженнями опорно-рухового апарату до спортивно-оздоровчої діяльності в пул-більярді	<i>А.С. Білоус, О.П. Павленко, О.В. Юденко, Е.В. Дьомін</i>	38
Студентський спорт в Наддніпрянській Україні впродовж ХІХ – початку ХХ століття	<i>А.С. Болотіна, Н.Д. Соколова</i>	46
Специфічні ознаки арбітражу на етапі початкової підготовки	<i>Н.В. Волощук, Є.А. Шитікова, С.Ф. Матвєєв</i>	51
Футбол як ефективний засіб фізкультурно-спортивної реабілітації учасників війсьових локальних конфліктів	<i>І.В. Гевчук, О.В. Юденко, С.В. Бойченко В.В. Шевченко</i>	54
Розвиток вольових якостей у дітей старшого дошкільного віку засобом рухливої гри	<i>С.В. Гниденко, С.А. Титаренко</i>	61
Управління процесами боротьби із застосуванням допінгу в спорті	<i>А.О. Данильченко, О.І. Попрозман</i>	65
Особливості менеджменту в спортивній діяльності	<i>Е.Р. Дирда, Л.В. Калита</i>	69
Дослідження інтересів школярів до різних видів активностей	<i>Б.І. Дриган, І.С. Матвієнко</i>	74
Оцінка мотивації до занять східними єдиноборствами українських спортсменів з порушенням слуху з використанням інноваційних технологій	<i>О.М. Земечев, І.І. Прима, О.В. Юденко</i>	77
Контроль психологічної готовності кваліфікаовних більярдистів до головних змагань макроциклу	<i>А.А. Клестов, А.О. Митько, О.В. Борисова, Нагорна В.О.</i>	82
Проблеми менеджменту у спортивній діяльності в умовах	<i>І.Є. Клименко,</i>	86

комерціалізації інфраструктури фізичної культури та спорту	<i>О.І. Попрозман</i>	
Особливості проведення змагань з марафону в Україні	<i>Д.П. Ковальчук,</i>	90
	<i>К.В. Краснянський</i>	
Формування та розвиток комуніації та комункабельності	<i>С.Т. Кошляк,</i>	95
спортивних фахівців	<i>Л.В. Калита</i>	
Роль стейкхолдерів для спортивних організацій	<i>А.В.Кралев,</i>	100
	<i>О.І. Попрозман</i>	
Міжнародний досвід фінансування сфери фізичної культури і	<i>М.Є. Лановенко,</i>	104
спорту	<i>Л.В. Калита</i>	
Соціальна інтеграція дітей з інвалідністю засобами фізичної	<i>К.В. Липова</i>	107
культури і спорту	<i>В.Л. Маринич</i>	
Обґрунтування застосування засобів відновлення у учасників	<i>В.І. Лукаш,</i>	111
війсьових локальних конфліктів в програмах фізкультурно-	<i>В.А. Ігнатенков</i>	
спортивної реабілітації	<i>О.В. Юденко</i>	
	<i>Н.М. Крушинська</i>	
Особливості лідерства в фізкультурно-спортивних організаціях	<i>К.А. Мазур,</i>	118
	<i>Л.В. Калита</i>	
Стратегічний менеджмент у спорті	<i>Р.В. Мазур,</i>	122
	<i>О.І. Попрозман</i>	
Сучасні тенденції в управлінні розвитком неолімпійським	<i>О.А. Макаренко,</i>	126
спортом	<i>Т.А. Кропивницька</i>	
Проблеми матеріально-технічного забезпечення змагань	<i>А.О.Пархоменко,</i>	130
стрілби з луку	<i>К.В. Краснянський</i>	
Початковий відбір та прогнозування обдарованості юних	<i>Н.О. Руснак,</i>	135
більярдистів 7-9 років	<i>Л.В. Жигайлова,</i>	
	<i>О.В. Борисова,</i>	
	<i>В.О. Назорна</i>	
Тенденції розвитку світового професійного футболу	<i>А.І. Садовський,</i>	141
	<i>Є.А. Шитікова,</i>	
	<i>С.Ф. Матвеев</i>	
Футбольні клуби Європи: аналіз джерел доходів і витрат клубів	<i>О.С. Скірто,</i>	144
	<i>Ю.І. Бутенко</i>	
Волонтерський рух в адаптивному спорті	<i>О.В. Степанюк,</i>	148
	<i>І.О. Козут</i>	
Формування просторової орієнтації у старших дошкільників	<i>С.А. Титаренко</i>	153
засобом рухливої гри		
Історичні аспекти та особливості змагальної діяльності	<i>І.Р. Шерстюк,</i>	158
гімнасток в групових вправах	<i>Н.Г. Долбишева</i>	
Секція 2. Актуальні проблеми підготовки спортсменів		164
Планування навчально-тренувального процесу спортсменів, які	<i>Є.А. Білозерська,</i>	165
спеціалізуються в роликовому спорті, в групах спеціалізованої	<i>О.С. Холодова</i>	
підготовки		
Формування техніки володіння скакалкою в гімнастиці	<i>О.О. Бутенко,</i>	170
художній на етапі попередньої базової підготовки	<i>Ю.М. Сялямін</i>	
Особливості вибору ігрового амплуа в волейболі з урахуванням	<i>А.О. Васильєва,</i>	176
специфіки змагальної діяльності кваліфікованих гравців	<i>С.М. Скрипка,</i>	
	<i>О.Л. Шльонська</i>	
Передумови формування стійкої техніки спортивної ходьби в	<i>О.О. Виноградова,</i>	182
умовах втоми	<i>Г.О. Лопатенко</i>	
Методика вдосконалення координаційних здібностей у юних	<i>І.С. Гончаренко,</i>	185
спортсменів спортивно-бальних танців 6-7 років	<i>В.В. Воронай</i>	

- «Physical Culture, Physical Education of Different Groups of the Population». Lviv, 2007. pp. 3.
2. Selivanova T.H. Information technology education. *Contemporary Olympic sports and sports to all: VII International sciences Cong: Materials Conf.*, May 24-27, 2003 M., 2003. Vol. 3. pp. 332- 333.
 3. Filenko L.V. Informatization of the educational process of higher educational institutions of physical culture taking into account cognitive qualities of students: author's abstract. dis for obtaining sciences. Candidate degree in physical education and sports: specialty. 24.00.02 «Physical Culture, Physical Education of Different Groups of the Population». Kharkiv, 2007. 20 p.
 4. Chukhlantseva N. Application of information technologies in the field of physical culture and sports. *Sports Science of Ukraine*. 2016. No. 3 (73). Pp. 21-25.
 5. Tzetzis G., Votsis E., Kourtessis Th. The effect of different corrective feedback methods on the outcome and self-confidence of young athletes. *Journal of Sports Science and Medicine*. 2008. Vol. 7. P. 371–378.
 6. Woolley Benjamin. *Virtual Worlds: A Journey in Hype and Hyperreality*. Oxford: Blackwell, 1992.

THE EDUCATIONAL PROGRAMS FOR BILLIARD COACHES IN EUROPEAN COUNTRIES

Skvortsov Viacheslav, Skorokhodova Ielyzaveta, Mytko Artur
National University of Ukraine of Physical Education and Sport
Nagorna Viktoriia, Ph.D.,
National University of Ukraine of Physical Education and Sport, Kiev, Ukraine
Prof. Baić Mario, Ph.D.
 Faculty of Kinesiology, University of Zagreb (Croatia)

Abstract. Varnaliy Z.S. considered entrepreneurship as a special type of management, where the entrepreneur rationally combines the factors of production on an innovative basis and personal responsibility, organizes and manages production in order to generate income [8]. Today, quite progressive and financially profitable for entrepreneurs form of educational process in various fields are courses, the material

of which has a narrow specialization. Especially relevant is the possibility of using such training material in online courses in the current problem of quarantine. An urgent problem in the development of innovative educational programs in the field of sports, in particular in the pool, has led to the formation of demand for this product around the world [1-7]. That is why it is logical to join specialized courses with the activities of an international organization that provides status and advertises products.

Past experiences during European pool-billiard tournaments showed how necessary it is to count on qualified tournaments leaders, referees on a technical and socio-educative point of view. For that purpose, the European Pocket Billiard Federation (EPBF) has organized these the Educational Program as a guideline on organization international referee, tournament leader and coaches courses as often as requested and necessary.

The mission of the EPBF Educational Program is to develop billiard sport and its volunteers; Tournament Leaders, Referees and Coaches through programs that advance efficiency of the tournament crew and long-term work-force by investing in regional and national education and research partnerships. The aim of the present program is to define the working basis for sport development within the EPBF.

The purpose of the work – to develop an effective educational program for pool coaches in Europe.

Methods of research: theoretical analysis and generalization, pedagogical observation, methods of mathematical statistics.

Results. Recognising that the resources and effort involved in developing an education program may be beyond capabilities on a national level, the EPBF operates a Coaches Education and Educational Program which is available as a service to Member Federations and individuals which would like to make use of it.

Coaches are appointed by the EPBF Coach Instructor and are responsible for education and coaching athletes.

The Certification System features four levels of courses operating in English language. For each course level the EPBF provides a standard syllabus, qualified lecturers and the necessary learning support materials.

Individuals interested in attending a Level I and Level II course should contact their National Federation. Level III and Level IV courses are normally staged at the EC's and are designed for a smaller number of coaches who will have specialist duties within their Federation.

To be entitled to qualify for the EPBF Coach Course, the candidate must have following requirements: the candidate must be at least 18 years old; successfully pass the EPBF Rules Course; fluent in English language; knowledge of basic computer skills; leadership and team work; be in good standing with the National Federation, the EPBF Member; must be registered by his own National Federation; must present the Certificate of good conduct from police department in country of residence.

Coaches must be registered with the EPBF through the National Federation. The license given by the EPBF lasts for two (2) sports seasons. EPBF Coach should be aware of the process by which any acts of misconduct, or indiscipline in relation to their license, will be dealt with by the EPBF and/or National Federation.

With the introduction of the Level I in the Education Program, there is the opportunity to emphasise and develop the educational aspects of Kids' Billiard and Teens' Billiard. The new Level I will produce qualified Youth Coaches who will not only be able to train and prepare young children for U17 competitions but also provide the 'bridge' to 'real' pool-billiard.

Youth Coaches will be competent and able to take the kids through to the youth programmes of training and competition relevant to U19 competitions. To make the most efficient use of resources and ensure the optimum application and activity, Level I courses will be conducted at locations in the countries of Member Federations, using EPBF accredited Level I Lecturers and standardised course materials.

The Level II course is intended to train coaches for effective work with youth and beginner athletes. The Level II syllabus covers all event groups and emphasises the practical skills of coaching. At the same time, the Level II course provides a theoretical base which is sufficient to allow coaches to continue learning, either

through their own efforts or within the structure of the EDP. Entry for the Level II is granted to successful and active Level I coaches.

To make the most efficient use of resources, Level II courses will be, as for Level I, conducted at locations in the countries of the Member Federations, using EPBF accredited Level II Lecturers and standard course materials. The course structure and timetable for Level II courses are flexible (provided certain specified requirements are met) in order to adapt to local conditions. The norm will be for a 4-day residential course.

Table 1

LESSONS PLAN

TOPIC	TOTAL	LECTURE	PRACTICAL	RULES	THEORY EXAM	PRACTICAL EXAM	INDIVIDUALL WORK
LEVEL I							
RULES COURSE EXAM	2				2		
COMPETITIONS AND ITS STRUCTURE AND TYPES	2	1		1			3
TYPES OF PREPARATION IN BILLIARD SPORT	2	2					10
TECHNIQUE	10	1	5			4	20
EXERCISES IN BILLIARD PROGRAMS	6	1	4		1		10
METHODIC OF TEACHING DIFFERENT GROUPS OF PLAYERS	8	2	4			2	20
BEHAVIOR OF COACH AND MOTIVATION DIFFERENT GROUPS OF PLAYERS	6	2	2		2		5
TOTAL	36	9	15	1	5	6	60

Table 2

LESSONS PLAN

TOPIC	TOTAL	LECTURE	PRACTICAL	RULES	THEORY EXAM	PRACTICAL EXAM	INDIVIDUALL WORK
LEVEL II							
NUTRITION AND FITNESS	2	1	1				6
TECHNIQUE	14		10			4	10
TACTICS	10	1	5			4	20
MENTAL TRAINING IN BILLIARD SPORT	2	1	1				4
EXERCISES IN BILLIARD PROGRAMS	5	1	2		1	1	10
METHODIC OF BUILDING SHORT-TERM PLAN	3	2				1	10
TOTAL	36	9	15	1	5	10	60

The Level III course is designed to be an introduction to performance coaching for coaches who have performed well at Level II and have gained a level of coaching specialisation in one of the six event groups.

Table 3

LESSONS PLAN

TOPIC	TOTAL	LECTURE	PRACTICAL	RULES	THEORY EXAM	PRACTICAL EXAM	INDIVIDUAL WORK
LEVEL III							
PROGRAMMING AND PLANNING IN BILLIARD SPORT	2	1			1		6
LONG-TERM PLANNING AND PROGRAMMING	2	1			1		6
INTEGRAL PREPARATION	8	1	3			4	10
AUTO TRAINING IN BILLIARD SPORT	2	1	1				10
EXERCISES FOR HIGH LEVEL PLAYERS	20	1	15			4	10
PEAK OF SPORT FORM	2	1			1		3
TOTAL	40	10	19		3	8	60

With this specialisation they can begin to meet their country's need for high level coaches. It is anticipated that the majority of Level III participants will continue to Level IV. In addition to elements specific to the events group, the Level III syllabus contains core elements which are common to all events. On completion of a Level III course a coach will be expected to be able to identify and coach the basic competition model for each event within an event group. The coach will also be expected to be able to plan and implement a series of appropriate training sessions within the context of an annual training plan.

The Level IV course builds on the experiences of Level III and can be thought of as the development of performance coaching, providing coaches with advanced level instruction in their chosen event group. As with Level III, the Level IV syllabus includes event specific elements but more of the common core elements are now studied with a specific application to the event group context.

On completion of the Level IV course coaches will be able to identify and coach high level and advanced competition models for their specific event or events. They will also be expected to be able to plan and implement macro cycles of training for high level athletes within the context of a multi-year plan. These plans should lead

to the achievement of potential, elite performance and competitive results. Level III and Level IV course are conducted at the EC's Entry to Level IV is open to coaches who pass the Level III assessment procedures, have completed a minimum of one further year of practical coaching experience and have been recommended by their National Federation.

Table 4

LESSONS PLAN

TOPIC	TOTAL	LECTURE	PRACTICAL	RULES	THEORY EXAM	PRACTICAL EXAM	INDIVIDUAL WORK
LEVEL IV							
PROGRAMMING AND PLANNING IN BILLIARD SPORT	2	1			1		6
LONG-TERM PLANNING AND PROGRAMMING	2	1			1		6
INTEGRAL PREPARATION	8	1	3			4	10
AUTO TRAINING IN BILLIARD SPORT	2	1	1				10
EXERCISES FOR HIGH LEVEL PLAYERS	20	1	15			4	10
PEAK OF SPORT FORM	2	1			1		3
TOTAL	40	10	19		3	8	60

Coaches should be aware of the process by which any acts of misconduct, or indiscipline in relation to their license, will be dealt with by the EPBF and/or National Federation.

4 LEVELS OF AWARD

Grafika 1 – 4 Level of award

Conclusions. Thus, the Educational program developed by us, when integrated into the work of the European federation, reveals effective ways of conducting international certified courses, covering all billiard officials from 45 countries.

Therefore, the subject of entrepreneurial activity, the Educational courses, under the program developed by us for billiard functionaries is a financially profitable product that is in demand in European countries, even in the current state of quarantine.

Reference:

1. Borysova O., Nagorna V., Mytko A., Peretyatyko A., Polishchuk L. The influence of sexual dimorphism on the choice of tactical decision in the playing situation in individual sports. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2020; 1(42):308-11.
2. Борисова О.В., Нагорна В.О., Митько А.О. Індивідуальні підходи в програмуванні підготовки висококваліфікованих більярдистів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*, у 2-х томах. Т.1. Вип. 152. Чернігів: ЧНПУ; 2018. с.153-156.
3. Борисова О.В., Нагорна В.О., Шутова С.Є., Митько А.О. Модельні характеристики психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у стресовій ситуації. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2019;1(1):4-9.
4. Нагорна В.О., Заостровцев А.В. Більярдний спорт: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Київ; 2011. 71 с.
5. Борисова О.В., Нагорна В.О., Митько А.О. Програми підготовки висококваліфікованих більярдистів Європи: експертна оцінка. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*. Вип. 5(24). Вінниця: ТОВ «Планер»; 2018. с. 160-167.
6. Нагорная В, Полищук Л, Бейж М. Координационные способности как основной компонент подготовленности спортсменов высокого класса в игровых видах спорта (на примере бильярда и тенниса). *Наука в олимпийском спорте*. 2014;(3):8-13.
7. Нагорна В.О., Митько А.О. Аналіз програм підготовки висококваліфікованих більярдистів до головних змагань року. *Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і*

спорту в Україні: збірник наукових праць. Вип. 1. Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер»; 2018. с. 133-7.

8. Право на підприємницьку діяльність // *Юридична енциклопедія: [у 6 т.] / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2003. Т.5 : П-С. 736 с. ISBN 966-7492-05-2.*

ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ЛИЖНИХ ПРОГУЛЯНОК

Д.І. Авраменко; С.А. Титаренко

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна

Актуальність. Лижні прогулянки є одним із засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку. В умовах суспільного виховання лижні прогулянки передбачають розвиток м'язів, зміцнення серцево-судинної системи та сприяють покращенню настрою. Питання про лижні прогулянки в дошкільних навчальних закладах розкриті в працях М.П. Голощокіної, Т.І. Осокіної. Безумовно, що найбільш ефективними формами навчання дітей дошкільного віку техніки ходьби на лижах і спусків із гірок є цілеспрямовані фізкультурні заняття та ігри на лижах [1].

Мета статті полягає в розкритті значення лижних переходів як засобу фізичного виховання дітей дошкільного віку в природних умовах.

Завдання дослідження: здійснити аналіз психолого-педагогічної та спеціальної літератури з проблеми реалізації завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення лижних переходів.

Для досягнення поставленої мети й реалізації завдань використано комплекс взаємопов'язаних **методів наукового дослідження:** теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, класифікація, конкретизація, узагальнення наукових джерел з проблеми дослідження; вивчення педагогічного досвіду, нормативних документів) – з метою уточнення сутності базових понять дослідження.

КОНТРОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ БІЛЬЯРДИСТІВ ДО ГОЛОВНИХ ЗМАГАНЬ МАКРОЦИКЛУ

А.А. Клестов; А.О. Митько; О.В. Борисова; В.О. Нагорна
Національний університет фізичного виховання і спорту України;
м. Київ, Україна

Актуальність. Останнім часом українське суспільство переживає системну кризу, найтривожнішим проявом якої є криза фізичного, морального і психічного здоров'я населення. Зміцнення і зберігання здоров'я через дотримання здорового способу життя, посилення мотивації та підвищення індивідуальної відповідальності за здоров'я, а також формування ефективної системи освіти населення в галузі охорони здоров'я, як одного з варіантів вирішення кризи, яка виникла у світі та, зокрема, в Україні внаслідок пандемії коронавірусної інфекції. Відповідні заходи мають, перед усім, забезпечувати формування активної позиції людини стосовно власного психічного здоров'я і в спортивній діяльності.

Останнє десятиліття в нашій країні зростає інтерес до одного з видів спортивних ігор – більярдного спорту. Більярд спорт розвиває увагу, поліпшує зір, формує чіткість і координацію рухів, реакцію, уміння дозувати силу удару [1, 4]. Саме тому, на сьогодні актуальним питанням виступає визначення методів контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

Мета роботи – визначення методів контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

Завдання роботи: 1) Визначити за даними спеціальної літератури про вплив змагального стресу на психоемоційний стан кваліфікованих спортсменів; 2) Оцінити психічне здоров'я підлітків до і після змагань з більярдного спорту за методикою САН; 3) Визначити методи контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу.

Методи досліджень. Для вирішення поставлених завдань було проведено аналіз та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, опитування, психологічні, педагогічні, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Нами встановлено, що емоційна сфера спортсменів під час змагань зазнає деяких навантажень, пов'язаних із необхідністю в умовах нового середовища та обмеженого часу трансформувати старі чи виробити нові моделі поведінки. Індивідуальність людини як цілісна інтегральна структура породжує нові схеми когнітивного аналізу ситуацій і нові схеми ефективного їх освоєння. З метою дослідження динаміки емоційних станів б'їльярдістів 12-17 років під час змагань нами була проведена серія експериментів. На початку і наприкінці змагань з б'їльярдного спорту здійснювалися заміри, які реєстрували показники самопочуття, активності, настрою (за методикою САН) і їх виявлення, побудовані на принципі семантичного диференціала Осгуда. Дослідження показали, що динаміка психологічних параметрів функціонального стану, надійно корелює з динамікою спеціальної підготовленості б'їльярдістів. Наведена методика оцінки таких психічних станів, як «психічна активація», «інтерес», «емоційний тонус», «напруга» і «комфортність», побудована на основі результатів факторного аналізу динаміки оцінювання визначень своїх станів з використанням модифікованого стимулюючого матеріалу до методики САН. Методика розрахована на дворазове обстеження особистостей з огляду на динамічність психічних станів.

Простежується чітка закономірність зміни самопочуття (С), активності (А), настрою (Н), залежно від періоду тестування. Ми отримали наступні результати: на *I етапі*: середній бал категорії самопочуття до змагань з б'їльярдного спорту дорівнює 3,8, що вказує на низький рівень, але сприятливий; категорія активність – 5,9; категорія настроїв – 4,7. Результати *II етапу*: самопочуття після змагань з б'їльярдного спорту підвищилося до 7,6; активність – 6,5, незначне підвищення, досліджувані зазначили підвищення бажання займатися б'їльярдом частіше, також додаткові відвідування б'їльярдного залу; настроїв – 8,4. Цей тест нам вказує, що при підвищенні результативності гри, спостерігається позитивна динаміка психологічних параметрів функціонального стану кваліфікованих б'їльярдістів.

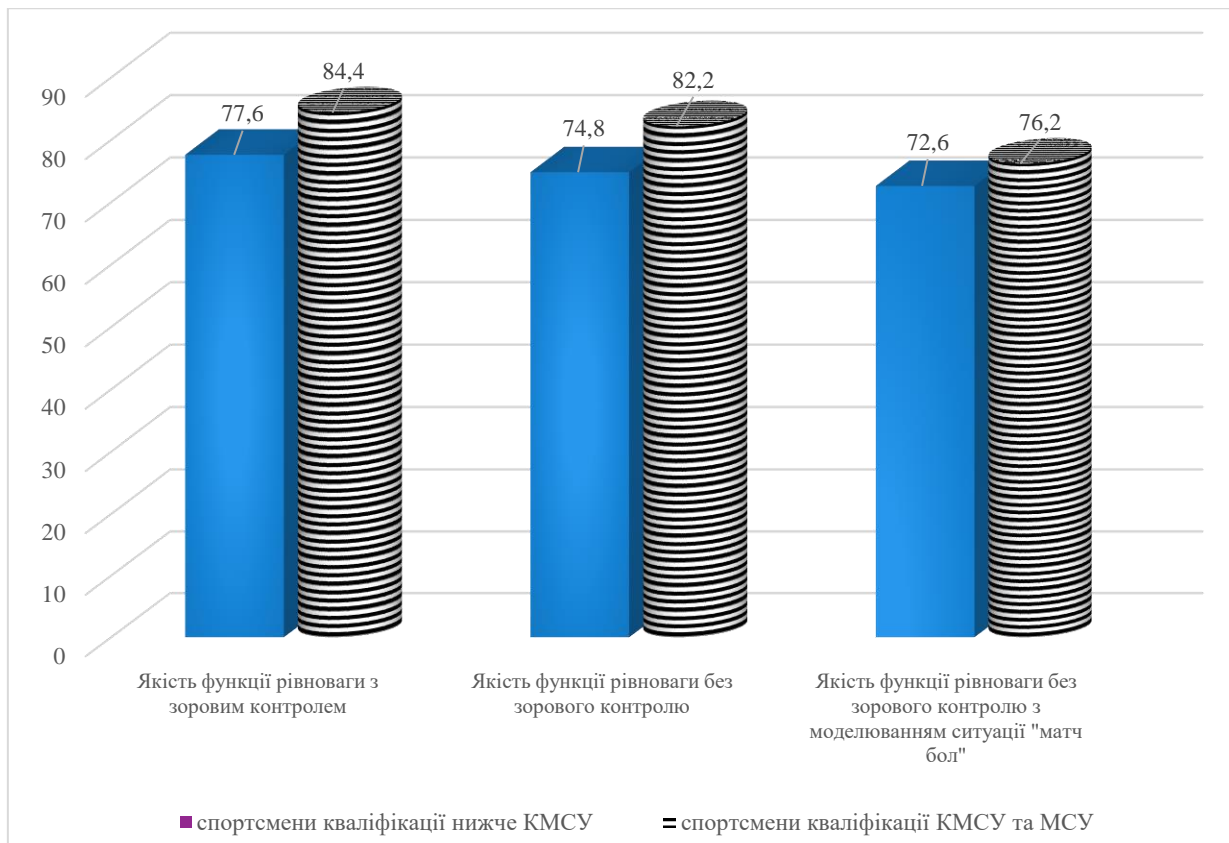

Рис. 1. Результати модифікованого тесту якості функції рівноваги без зорового контролю з моделюванням ситуації «матч болу»

Сучасний рівень конкуренції на змаганнях передбачає перевагу спортсменів із високим рівнем підготовки психологічного компоненту. Саме тому, при опитуванні респондентів щодо психологічної підготовленості до стресових ситуацій під час матчу, більярдисти з більшим змагальним досвідом та вищими спортивними результатами відповіли – «Відчуваю впевненість, концентрація уваги лише на виконанні технічного прийому» (27,4%). У спортсменів нижче кваліфікації КМСУ переважають негативні прояви на кшталт: «Думаю, як не схибити», «Відчуваю тривогу, підвищення ЧСС, з'являються негативні думки», «Відчуваю агресію, думки лише про перемогу», «Відчуваю страх поразки, тремор в руках та напругу м'язів шії» (72,6%).

Можливо саме тому, результати модифікованого тесту якості функції рівноваги без зорового контролю з моделюванням ситуації «матч болу» [2, 3] виявилися достовірно нижчими у спортсменів кваліфікації нижче КМСУ.

Підсумовуючи вище сказане, для контролю психологічної готовності кваліфікованих більярдистів до головних змагань макроциклу необхідно

використовувати методи, що визначають показники якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту.

Висновки. Моделювання стресової ігрової ситуації та використання батареї психофізіологічних та педагогічних тестів на визначення якості функції рівноваги з і без зорового контролю, обсяг довільної уваги, ефективність уваги, продуктивність, стресостійкість та коефіцієнт мотиваційного, вольового та типологічного компоненту у кваліфікованих спортсменів дозволяє об'єктивно оцінити психофізіологічний стан більярдистів в момент реалізації технічного прийому в умовах стресу. Слід відмітити, що при оцінці змагальної діяльності особливо важливе значення набуває надійність виступу спортсменів, що свідчить не тільки про рівень психічної підготовленості, але є інтегральним показником оцінки фізичних, функціональних, психічних, мобілізаційних якостей спортсмена.

Література:

1. Байч М., Координационные способности как основной компонент подготовленности спортсменов высокого класса в игровых видах спорта (на примере бильярда и тенниса) / М. Байч, Л. Полищук, В. Нагорная // *Наука в олимпийском спорте*, 2014. № 3. С. 8-12.
2. Борисова О.В. Модельні характеристики психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у стресовій ситуації / О. Борисова, В. Нагорна, С. Шутова, А. Митько // *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2019; 1(1): 4-9.
3. Борисова О.В. Характеристика психофізіологічного стану висококваліфікованих спортсменів у вирішальний момент матчу (на матеріалах баскетболу та більярдного спорту) Борисова О.В., Нагорна В.О., Шутова С.Є., Митько А.О. // *Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XII Міжнародної конференції молодих вчених*, 17–18 травня 2019 року [Електронний ресурс]. К., 2019. С. 88-90.

4. Нагорная В.О. Методика стабильности в научно-методическом обеспечении подготовки бильярдистов / В.О. Нагорная // *Олимпийский спорт составная часть физического и духовного развития человека: материалы Международной Олимпийской научной конференции (8-9 октября 2012г.)*. [Баку], 2012. С. 449-454.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ У СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

І.Є. Клименко; О.І. Попрозман

Національний університет фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна

Актуальність. Процес формування якісної нової моделі господарської діяльності з організації та надання спортивних послуг відбувається одночасно з пошуком можливих способів руху до оптимального розвитку спортивного менеджменту. В значній мірі актуальною та соціально значимою в сучасному суспільстві є комерціалізація. У сучасних умовах розвитку соціальної інфраструктури менеджмент формує невід'ємну складову в сфері фізична культура і спорт. Виходячи з цього, стає зрозумілим, що соціальна цінність спорту визначаються його дійовими стимулюваннями які впливають на фізичну культуру. Тому держава повинна фінансувати, стимулювати та приділяти значну увагу фізичній культурі і спорту серед інших сфер діяльності. Акцентується увага на розвиток менеджменту у спортивній діяльності, структурні якісні перетворення, насамперед нові соціально-економічні перетворення, демографічні і політичні умови та безліч проблем в цій особливій сфері соціальної діяльності.

Мета досліджень полягає у вивченні особливостей управлінського процесу на підприємствах та в установах, які відносяться до галузі фізичної культури і спорту, на основі визначення характерних рис зазначеної сфери.

Методи та організація дослідження: Сфера фізичної культури та спорту є предметом численних досліджень, які проводяться протягом останніх років.

рівень відповідності матеріально-технічної бази сучасним вимогам і стандартам має найнижчу оцінку.

Висновки. Аналіз нормативно-правового забезпечення змагань зі стрільби із луку, а також практики їх проведення дозволили визначити, що для організації цих турнірів необхідне 3 основні групи матеріально-технічного забезпечення (обладнання поля, спорядження та змішане обладнання). Результати опитування спортсменів під час кубку України зі стрільби із луку дозволили визначити рівень матеріально-технічного забезпечення цих змагань, проблемним є не відповідність сучасним вимогам і стандартам (1,17 балів), що обумовлено не оновленням спортивних баз ще з радянських часів.

Література:

1. Ткачек В.В., Лукачев О.А. «Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ», 2010. С. 12-13.
2. Правила змагань стрільби з лука, 2007. С. 10-28.

ПОЧАТКОВИЙ ВІДБІР ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ОБДАРОВАНОСТІ ЮНИХ БІЛЬЯРДИСТІВ 7-9 РОКІВ

Н.О. Руснак; Л.В. Жигайлова; О.В. Борисова, В.О. Нагорна
Національний університет фізичного виховання і спорту України;
м. Київ, Україна

Актуальність. При прогнозуванні «таланту» майбутнього вихованця, тренер стикається з об'єктивними труднощами трактування результатів, отриманих при застосуванні різних методів відбору (експертної оцінки, апаратурного методу і методу тестів). До моменту відбору не всі здібності дітей однаково виражені, що пов'язано, в першу чергу з різницею рухового режиму, темпів дозрівання, соціальних та інших факторів. Таке становище неминуче знижує ефективність існуючих діагностик. Принцип комплексного підходу при вирішенні питання про вибір спортивної спеціалізації дозволяє не тільки отримати інформацію, але і зіставити показники, які стосуються різних сфер життєдіяльності з точки зору можливості формування спеціальних здібностей.

Всі якості і властивості особистості знаходяться в складних відносинах між собою та з ефективністю ігрової діяльності в майбутньому.

В багатьох країнах світу існують досить відомі школи підготовки спортсменів з більярдного спорту, представлені навчально-методичні розробки тренування більярдистів на етапі початкової підготовки [1-3]. Та на ряду з великою зацікавленістю авторів етапом початкової підготовки в більярді, залишається недостатньо розкритим питання пошуку обдарованих вихованців для занять більярдним спортом, що обумовлюється специфікою ігрової діяльності та вимагає багатостороннього прояву цілого комплексу спеціальних якостей, від яких залежить можливість успіху в обраному виді спорту. Вона виражається в особливостях морфофункціональних, психофізіологічних, техніко-тактичних і особистісних характеристик [4].

Мета дослідження - обґрунтування методики початкового відбору та прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років.

Завдання дослідження: 1) Провести аналіз спеціалізованої літератури щодо питання особливостей фізичного та психічного розвитку, відбору та прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років; 2) Здійснити контроль функціональних і антропометричних показників дітей 7-9 років на етапі початкової підготовки; 3) Визначити основні показники прогнозування схильності до занять більярдним спортом дітей 7-9 років.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення літературних джерел; опитування; психофізіологічні методи; педагогічне тестування; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою виявлення оптимального віку початку занять більярдом юних спортсменів нами було проведено опитування 320 спортсмени з 37 країн Європи чоловіків, жінок, юніорів, юнаків та дівчат на Чемпіонаті Європи з пулу у 2018 році. Більшість спортсменів почали займатися більярдом у віці до 8 років – 86%, до 12 років – 12% та 2% спортсменів розпочали заняття більярдним спортом у віці 12-13 років.

**Антропометричні показники та рівень розвитку
координаційних якостей юних більярдистів
групи початкової підготовки 1 року навчання (n = 20)**

Показники	Оцінка в балах		
	1	2	3
Довжина тіла, см	< 128	128 – 137	> 137
Зріст, стоячи з витягнутими руками, см	< 159	159 – 172	> 172
Розмах рук, см	< 126	126 – 137	> 137
Обхват грудної клітини, см	< 61,5	61,5 – 66,5	> 66,5
Вага, кг	< 24,5	24,5 – 31,5	> 31,5
Інтегральний показник координації	< 0,19	0,19 – 0,25	> 0,25

Оцінювання схильності до більярду дітей 7-9 років здійснюється на основі даних, представлених в табл. 1. З метою отримання інтегральної оцінки, абсолютні значення за кожним показником переводяться в бали відповідно до табличними даними. Нами було визначено, що комплексність рухової діяльності з акцентом на швидкості, точності і амплітудно виконання рухів у досліджуваних 20 більярдистів 7-9 років оцінюється в переважній більшості (75%) в 2 бали. 25% дітей виконали динамічну зв'язку стрибків, на час і просторову точність, на 3 бали.

Оцінка балістичної координації рухової діяльності характеризує здатність юних більярдистів керувати рухами і діями, погоджуючи їх з зусиллям в часі і просторі для досягнення поставленої мети (див. рис. 1).

Особливе значення для більярдистів мають морфологічні показники, в першу чергу масо/ростові. Це пов'язано з необхідністю формування техніки стойки юного більярдиста з урахуванням висоти ігрового столу. Педагогічні спостереження і аналіз антропометричних даних випробовуваних дозволив нам встановити, що мінімальний ріст гравця для використання класичної техніки стойки в більярді 128 см.

Нами було визначено, що комплексність рухової діяльності з акцентом на швидкості, точності і амплітудно виконання рухів у досліджуваних 20 більярдистів 7-9 років оцінюється в переважній більшості (75%) в 2 бали. 25% дітей виконали динамічну зв'язку стрибків на 3 бали.

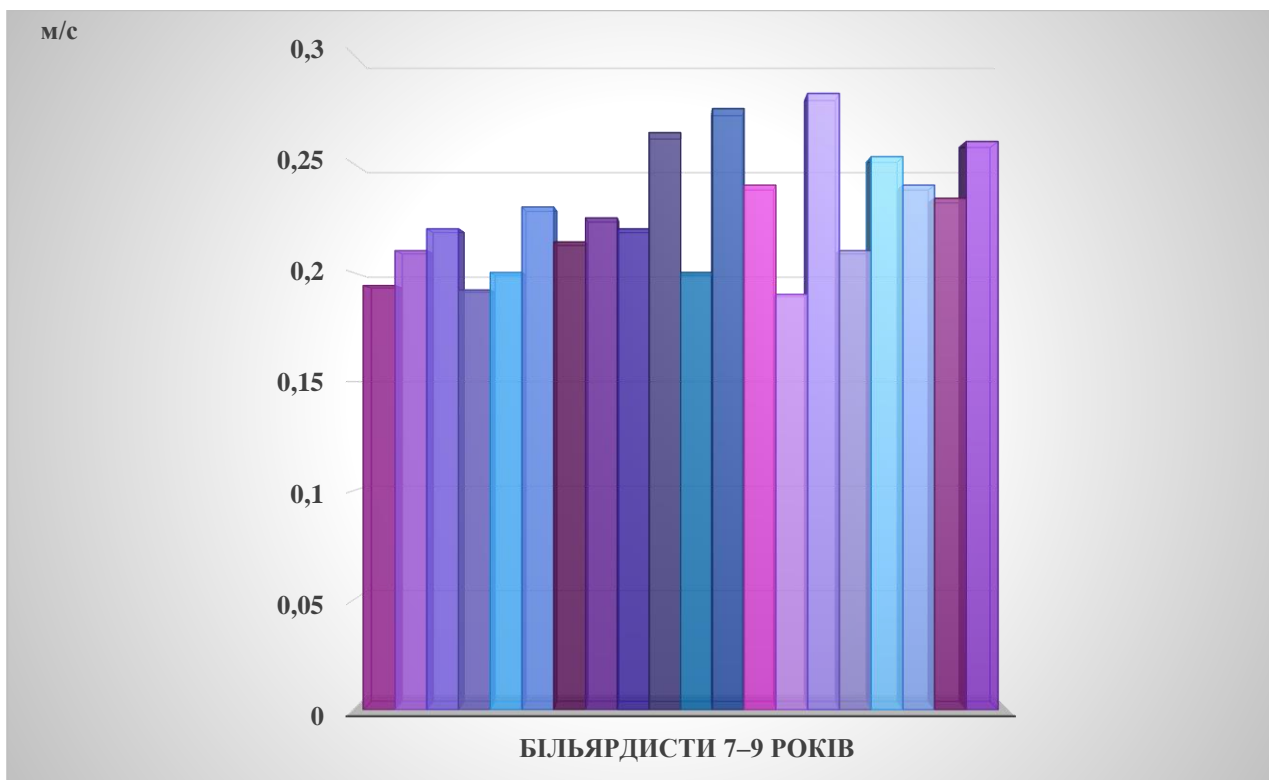

Рис. 1. Інтегральний показник координації бильярдистів 7-9 років (n=20)

Для оцінки біологічного віку молодших школярів пропонується використовувати різні показники і їх комбінації, підходи, прийоми, методи: абсолютні і відносні величини тотальних розмірів тіла. До восьми років в нормі дитина повинна мати 10-12 постійних зубів. Як показало проведене нами обстеження, розкид в наявності постійних зубів в групі випробуваних може скласти від 1 до 12, що відповідає біологічному віку від шести до восьми років. Залежно від кількості постійних зубів на момент обстеження, випробуваних можна віднести до груп акселератів (більше 12), медіанти (10-12) і ретардантів (1-9).

Визначення біологічного віку в сукупності з показниками фізичного розвитку дозволило більш точно оцінити рівень функціональних можливостей основних систем організму, що росте, і в якійсь мірі – рівень його здоров'я. Проведене нами дослідження показало наявність кореляцій між антропометричними даними і кількістю постійних зубів ($0,76 \leq r_{xy} \leq 0,95$). Серед досліджуваних юних спортсменів виявлено, що у 52% біологічний вік відповідає середньому, у 20% – випереджає середній і у 28% – відстає (рис. 2).

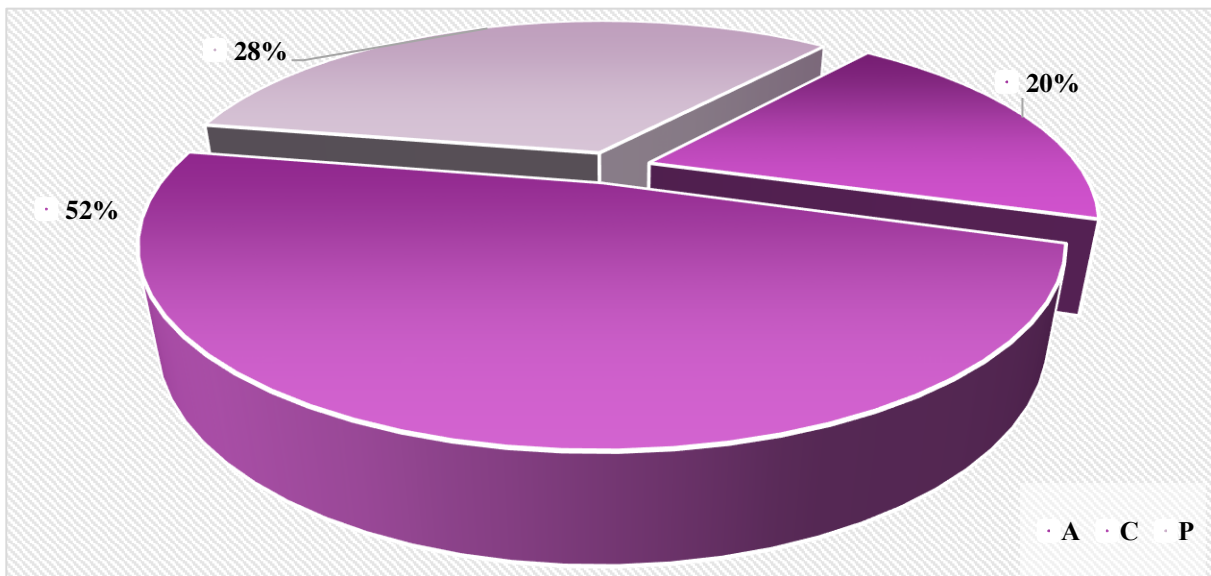

Рис. 2. Розподіл досліджуваних дітей 7-9 років за ступенем біологічного розвитку.
Примітка: А – акселератів; С – біологічний вік відповідає паспортному; Р – ретардант

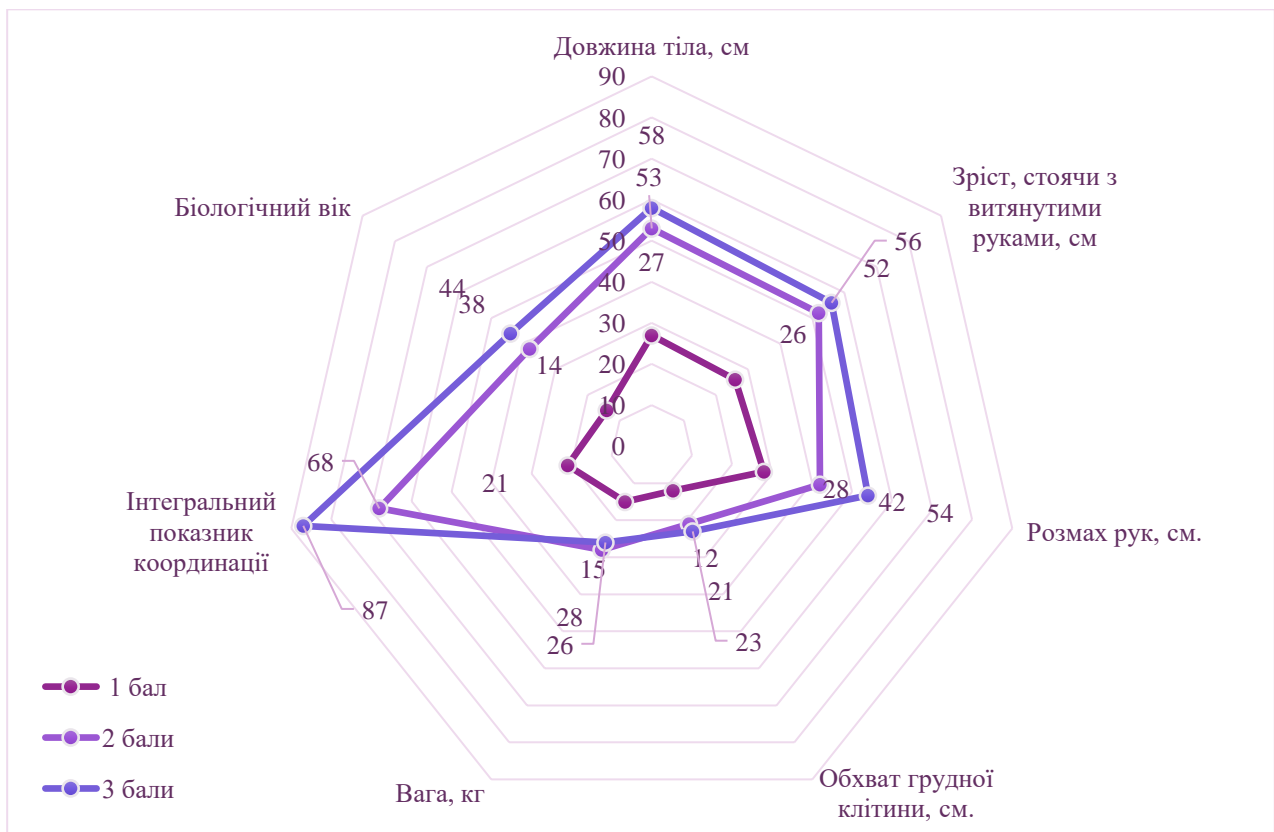

Рис. 3. Зв'язок антропометричних показників, біологічного віку та інтегрального показника координації юних більярдистів з їх спортивною результативністю, ($p < 0,05$)

Середні показники виконання спеціалізованих для більярдного спорту тестів вихованцями груп початкової підготовки у порівнянні з їх антропометричними показниками, біологічним віком та рівнем розвитку координаційних якостей дають чітке уявлення про тісний кореляційний зв'язок

між рівнем їх виконання спеціальних технічних і техніко-тактичних завдань та динамічної зв'язки стрибків на 2 ($r=68$) та 3 ($r=87$) бали, як видно на рис. 3.

Висновки. Аналіз спеціалізованої літератури щодо питання особливостей фізичного і психічного розвитку, відбору та оцінки схильності до занять більярдом юних спортсменів дозволив встановити, що визначення потенційних можливостей дітей 7-9 років до успішного навчання в спортивних іграх і, зокрема, в більярді вкрай складний, але необхідний процес. Особливості відбору та прогнозування схильності до більярду дітей 7-9 років полягають в тому, що рухова координація - один з найбільш істотних складових елементів рухової підготовки в більярді, що було підтверджено високим кореляційним зв'язком ($r=87$, при $p < 0,05$).

Література:

1. Байч М., Координационные способности как основной компонент подготовленности спортсменов высокого класса в игровых видах спорта (на примере бильярда и тенниса)/ М.Байч, Л.Полищук, В.Нагорная;/Наука в олимпийском спорте, 2014. № 3. С. 8-12.
2. Більярдний спорт: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / В.О. Нагорна, А.В. Заостровцев. К., 2014. 96 с.
3. Нагорная В.О. Методика стабилотрафії в научно-методическом обеспечении подготовки бильярдистов / В.О. Нагорная // *Олимпийский спорт составная часть физического и духовного развития человека: материалы Международной Олимпийской научной конференции* (8-9 октября 2012г.). [Баку], 2012. С. 449-454.
4. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб.: в 2 кн. / В.Н. Платонов. Киев : Олимпийская литература, 2015. Т.1. 680 с.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ПРОФЕСІЙНОГО ФУТБОЛУ

А.І. Садовський, Є.А. Шитікова, С.Ф. Матвеев
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Київ, Україна

Актуальність. На сьогоднішній день футбол, як професійний вид спорту, є потужним соціальним явищем. Це динамічна гра, що стрімко розвивається та постійно змінюється. В наш час світовому футболу притаманні нововведення, що так чи інакше впливають на популярність, розвиток та якість гри.

Останнім часом активні зміни стосуються техніки футболу, яка весь час удосконалюється та видозмінюється: деякі прийоми та дії зникають, натомість з'являються нові. Введення м'яча стає другорядним елементом техніки. Зміни, що стосуються стилів та характеру ведення матчів, напряду залежать від змін правил та системи гри [4]. В процесі глобалізації, значні зміни стосуються економічної складової футболу, що пов'язано з купівлею гравців та їх націоналізацією і процеси інтернаціоналізації [1]. Розвиток футболу в світі відбувається досить динамічно, тому вивчення його сучасного стану на світовому рівні є актуальним. Аналіз світових тенденцій розвитку професійного футболу сприятиме розв'язанню актуальних науково-практичних завдань щодо розширення системи знань з цього виду спорту.

Мета дослідження – обґрунтування тенденцій розвитку професійного футболу в світі

Завдання дослідження: 1) Проаналізувати основні нововведення щодо правил гри у футболі; 2) Визначити ключові зміни, що впливають на розвиток сучасного професійного футболу.

Методи та організація дослідження: аналіз матеріалів мережі Інтернет, методичної документації Міжнародних футбольних організацій, синтез та узагальнення, аналітичний аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення. На 133-му зібранні складу Міжнародної ради футбольних асоціацій (далі – IFAB), що проходив в Абердіні, Шотландія, 2 березня 2019 було затверджені правки та пояснення щодо законів гри у професійному футболі в сезоні 2019/20. Серед